

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

INTEGROVANÁ
STŘEDNÍ ŠKOLA
POLYGRAFICKÁ

Dokončující zpracování

Druhy lomů

www.isspolygr.cz

Vytvořil:
Bc. Eva Veselá
28. 2. 2013

Integrovaná střední škola polygrafická,
Brno, Šmahova 110
Šmahova 110, 627 00 Brno

Dokončující zpracování

DUM číslo: 10
Název tohoto DUM
Druhy lomů

Interaktivní metody zdokonalující edukaci na ISŠP
CZ.1.07/1.5.00/34.0538

Škola	Integrovaná střední škola polygrafická, Brno, Šmahova 110
Ročník	1,3 (SOŠ, SOU)
Název projektu	Interaktivní metody zdokonalující proces edukace na ISŠP
Číslo projektu	CZ 1.07/1.5.00/340538
Číslo a název šablony	III/2 inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ITC
Autor	Bc. Eva Veselá
Tematická oblast	Dokončovací zpracování
Název DUM	Druhy lomů
Pořadové číslo DUM	10
Kód DUM	VY_32_INOVACE_10_DZ_VE
Datum vytvoření	28. 2. 2013
Anotace	Prezentace určená k pochopení základních způsobů skládání v dokončujícím zpracování

Pokud není uvedeno jinak je uvedený materiál z vlastních zdrojů autora

Skládání papíru je důležitým segmentem v dokončujícím zpracování. Chybné provedení ovlivňuje navazující výrobní fáze a negativně působí na výslednou kvalitu tiskoviny.

- V polygrafii se skládá především potištěný papír, vycházející **z kotoučových a archových strojů**. Používají se odlišné technologické principy, přitom u kotoučového tisku je výstupem **knižní složka**.
- Výjimkou jsou nepotištěné předsádky, připravované výhradně **z archového papíru**.

Základní způsoby skládání

Používá se šest variant, jež se dále různě navzájem kombinují.

➤ Na prvním místě stojí **jednoduché skládání**, využívající jediného lomu. Pokud je uprostřed papíru, **vzniká dvojlist**, tudíž tzv. **čtvrtsložka**.

➤ Tento termín vychází ze základní složky, která má **osm listů** neboli **šestnáct stran**.

➤ Z toho podílem nebo násobkem jsou odvozovány všechny ostatní varianty, z těch nejužívanějších **půlsložka** (8 stran), a **dvojnásobná složka** (32 stran).

➤ **Křížové skládání** navazuje na předchozí způsob postupnými, kolmými lomy, v praxi využívanými ke **skládání složek určených pro knižní vazbu**.

➤ Při skládání šestnácti- a vícestránkových knižních složek (nebo i těch tištěných na silnějším papíru) je důležité linku ohybu v hlavě perforovat dlouhými podélnými průseky, které zvýší přesnost lomu. Umožněním úniku vzduchu mezi listy a jejich částečným posunem směrem ven tak rovněž zabráníme tvorbě nežádoucího zvrásnění papíru, vznikajícího při narůstajícím počtu vrstev papíru ve středu složky v prostoru hlavy.

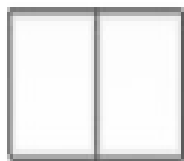
➤ **Souběžné skládání**, označované rovněž jako **paralelní**, má druhý a další lom, většinou umístěné uprostřed, vždy rovnoběžně s předchozími. V případě pouhých dvou lomů se jedná o **půlsložku**, ale při větším rozsahu se další lom z praktických důvodů orientuje křížem.

➤ **Zavinovací skládání** je určeno pro složky s méně běžným počtem stran (12 nebo 24). Ty jsou v návaznosti na využití tiskového archu dostatečně výhodnou variantou u knih s odlišnou stranovou orientací (podélnou) nebo s čtvercovým formátem.

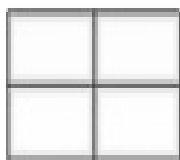
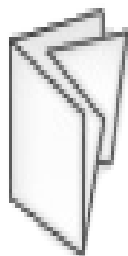
- **Harmonikové skládání** využívá principu leporela, což vyžaduje střídané překládání archu rovnoběžnými lomy. Nejčastěji se s ním setkáváme u map a plánů nebo prospektů.
- **Okénkové skládání** u šestistránkové varianty je první lom v $1/4$ a druhý ve $3/4$ archu. Okrajové listy jsou přeloženy směrem do středu, a protože se navzájem dotýkají, vzniká dojem zavřeného dvoukřídlého okna. Ze všech způsobů je pro svoji specifickou podobu **nejméně používané** a realizuje se např. u akcidenčních tiskovin slavnostního charakteru

Základní typy skládání

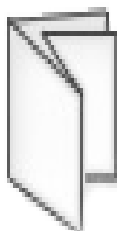
Jednoduchý

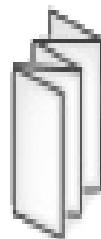
Křížový

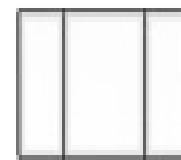
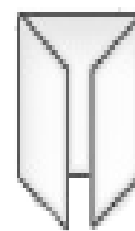
Paralelní

Harmonikový

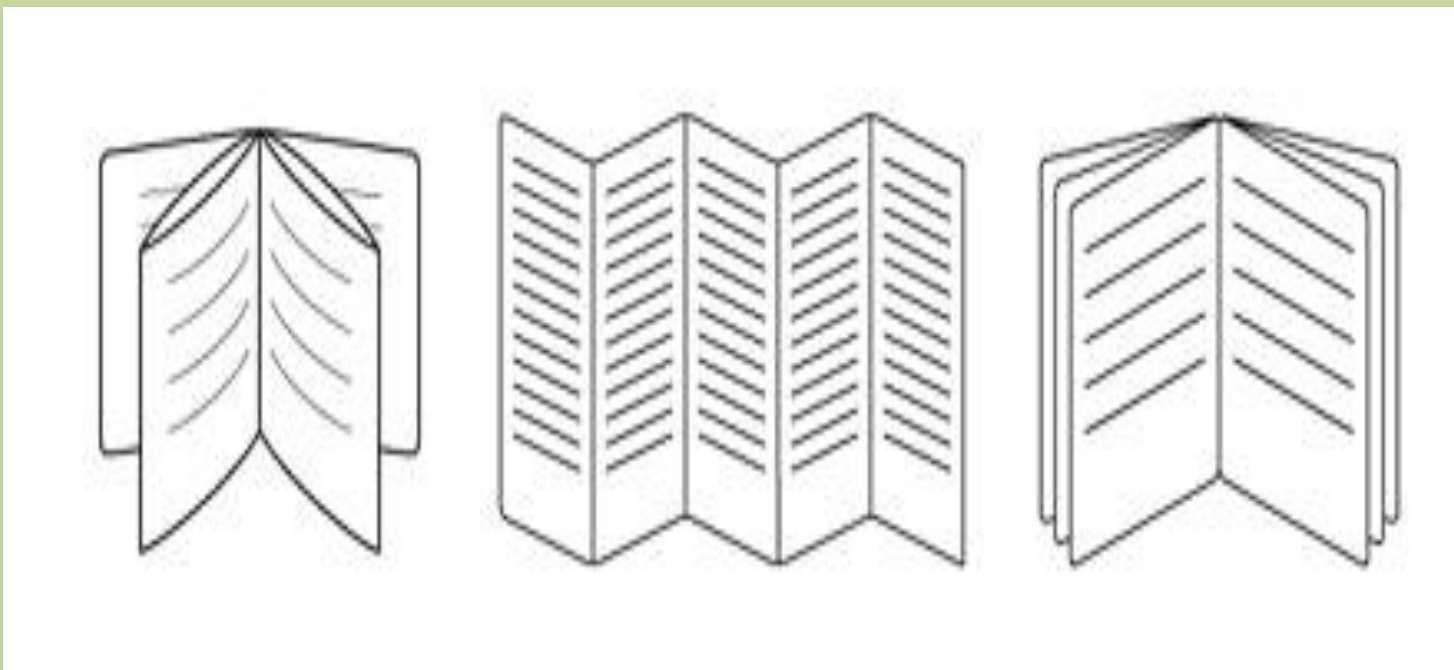
Okénkový

Zavinovací

Arch po složení

1. Půlsložka má stran

- 8
- 16
- 32

2. S harmonikovým skládáním se nejčastěji setkáme u

- plánů
- předsádek
- měkkých vazeb

3. Únik vzduchu ze složek umožňuje

- perforování
- nařezávání
- žlábkování

Zdroje

Král . J., Moderní knihařství . Brno: Knihař, 1999,
ISBN 80-901 924 8-3

www.tisknu.cz

www.vhprint.cz